

אמנות התאטרון

3 יחידות לימוד

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שלוש שעות.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.

פרק ראשון – שפת התאטרון	— (16x2) — 32 נקודות
פרק שני – פרשנות של מחזות מן הקלסיקה:	
טרגדיה, קומדיה	— (16x2) — 32 נקודות
פרק שלישי – התאטרון המערבי	
במאה ה' 20 וה' 21	— (20x1) — 20 נקודות
פרק רביעי – סוגיות חברתיות בדרמה הישראלית	
ובתאטרון הישראלי	— (16x1) — 16 נקודות
סה"כ	— 100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: רשימה מודפסת של המחזות שנלמדו ושל ההצגות שנצפו.
- ד. הוראות מיוחדות: (1) חובה לצרף למחברת הבחינה את רשימת המחזות שנלמדו וההצגות שנצפו.
 - (2) בכל תשובה המבוססת על דוגמה ממחזה או מהצגה, יש לציין את שם המחזה או ההצגה ואת שם המחזאי או הבמאי.
 - (3) אין לחזור ולהדגים בתשובות שונות על פי אותו המחזה או אותה ההצגה.
 - (4) אין להדגים מהפקות של תאטרון חובבים.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטייטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טייטה" בראש כל עמוד טייטה. רישום טייטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

/המשך מעבר לדף/

ה ש א ל ו ת

להזכיר: אין לחזור ולהדגים בתשובות שונות על פי אותו המחזה או אותה ההצגה.

פרק ראשון – שפת התאטרון (32 נקודות)

ענה על שתיים מן השאלות 1-4 (לכל שאלה – 16 נקודות).

- שים לב: (1) בכל תשובה בפרק זה ציין את שם המחזה ו/או ההצגה, ואת שם המחזאי ו/או הבמאי.
(2) אין להדגים מתאטרון חובבים או מסרטי וידאו וקולנוע.

1. המוזיקה

- א. ציין שלושה תפקידים של המוזיקה (נגינה ושירה) בתאטרון. (6 נקודות)
ב. הסבר והדגם כיצד המוזיקה בהצגה שצפית בה ממלאת שניים מן התפקידים שציינת. (10 נקודות)

2. מקום ההתרחשות והדמות במחזה

- מקום ההתרחשות של המחזה משפיע על הפעולות (הפיזיות ו/או הדרמטיות) של הדמויות, ובכך מסייע באפיון שלהן.
א. בחר במקום שמתרחשת בו סצנה ממחזה שלמדת, ציין מהו המקום, ותאר אותו. (6 נקודות)
ב. בחר באחת הדמויות במחזה. הצג פעולה אחת שלה שנעשית בהשפעת מקום ההתרחשות שתיארת, והסבר כיצד פעולה זו מסייעת באפיון של הדמות. (10 נקודות)

3. ממחזה להצגה

- אחד התפקידים של מוסכמה בתאטרון הוא לסייע לבמאי להתגבר על מגבלות שנוצרות בעקבות המעבר ממחזה להצגה.
א. בחר בהצגה שצפית בה, והועלתה על פי מחזה שלמדת.
הסבר שתי מגבלות שנוצרו בעקבות המעבר ממחזה להצגה, והבמאי נדרש למצוא להן פתרון יצירתי. (8 נקודות)
ב. בחר באחת מן המגבלות שכתבת עליהן (בסעיף א), תאר והסבר את המוסכמה שיצר הבמאי בהצגה כדי להתגבר על מגבלה זו. (8 נקודות)

4. תאטרון ומציאות

לפניך קטע מן המחזה "השדיים של טירסיאס" מאת המחזאי גיום אפולינר (1902), בתרגום קורינה שואף. קרא את הקטע וענה על הסעיפים א-ב שאחריו.

אל לו לתאטרון להיות העתק של המציאות.

יָאָה לוֹ לַמַּחְזָאִי שִׁשְׁתֵּמֶשׁ

בְּכָל הַתַּעֲתוּעִים שֶׁלְרִשּׁוֹתָיו...

יָאָה לוֹ לְדוֹבֵב עֲצָמִים דּוֹמָמִים,

אִם כֵּן יִפֶּה בְּעֵינָיו.

וְאַל לוֹ לַהֲתַחֲשֵׁב בְּזָמָן

אוּ בְּמָקוֹם.

עוֹלָמוֹ הוּא הַמַּחְזָה,

אֲשֶׁר בּוֹ הוּא אֵל וּבוֹרָא,

הַמִּשְׁתַּמֵּשׁ עַל פִּי רְצוֹנוֹ

בְּקוֹלוֹת, מַחֲוֹת, תְּנוּעוֹת, גּוֹשִׁים, צָבָעִים לֹא רַק כְּדִי

לְצַלֵּם אֶת מֶה שֶׁמִּכְנָה נִתַּח שֶׁל חַיִּים...

(ג' אפולינר, "השדיים של טירסיאס", בתוך ח' נגיד, **שפת הבמה**, סל-תרבות ארצי, 2002, עמ' 12)

א. הסבר את עמדתו של אפולינר בנוגע לקשר בין התאטרון למציאות. (6 נקודות)

ב. כיצד העמדה שכתבת עליה (בסעיף א) באה לידי ביטוי בהצגה שצפית בה?

הדגם והסבר את תשובתך באמצעות שני רכיבים בימתיים. (10 נקודות)

/המשך בעמוד 4/

פרק שני – פרשנות של מחזות מן הקלסיקה: טרגדיה, קומדיה

(32 נקודות)

ענה על שתיים מן השאלות 5-7 (לכל שאלה – 16 נקודות).

שים לב: בפרק זה יש לענות רק על פי מחזות שלמדת, מאת סופוקלס, שייקספיר, מולייר, גולדוני, גוצי, מקיאולי.

5. סבל וכאב בקומדיה

- על פי אריסטו, אחד התנאים להתעוררות הצחוק בקומדיה הוא שלא נגרם לדמות סבל או כאב.
- א.** בחר בסצנה מתוך קומדיה מן הקלסיקה, שבה אחת הדמויות חווה מצוקה שעלולה להוביל לסבל או לכאב, ותאר את הסצנה. (8 נקודות)
- ב.** הסבר והדגם כיצד המחזאי מנטרל את המצוקה שתיארת (בסעיף א), ובכך מונע מן הדמות לחוות סבל או כאב. (8 נקודות)

6. קתרזיס

- א.** הסבר מהו קתרזיס וכיצד הוא נוצר, על פי אריסטו. (6 נקודות)
- ב.** תאר סצנה מן המחזה "אדיפוס המלך", והסבר את תרומתה ליצירת הקתרזיס. (10 נקודות)

7. דרמטורגיה של הקלסיקה

- בחר במחזה קלסי שלמדת, וצפית בהצגה שהועלתה על פיו (בתאטרון או בגרסה מוקלטת).
- א.** תאר תמונה אחת שנמצאת במחזה ואינה בהצגה אך תמונה אחת שנמצאת בהצגה ואינה במחזה. (10 נקודות)
- ב.** הסבר כיצד ההשמטה אך ההוספה של התמונה שתיארת (בסעיף א) מסייעת בביטוי אחד הרעיונות בהצגה. (6 נקודות)

פרק שלישי — התאטרון המערבי במאה ה' 20 וה' 21:
ראליזם, תאטרון אפי, תאטרון האבסורד, התאטרון הפוסט-מודרני
 (20 נקודות)

ענה על אחת מן השאלות 8-11.

שים לב: בשאלות 8-10 יש לענות רק על פי **מחזות**.

8. ראליזם

התאטרון הראליסטי הושפע משינויים ומחידושים שחלו בעידן המודרני, למשל בעקבות המהפכה הצרפתית, המהפכה המדעית, המהפכה התעשייתית וכן בעקבות התפתחות החילוניות, הפסיכולוגיה והסוציולוגיה.

א. הסבר את ההשפעה של אחד השינויים/החידושים שחלו בעידן המודרני על המחזאות הראליסטית. (8 נקודות)

ב. הדגם והסבר כיצד השפעה זו, שכתבת עליה (בסעיף א), באה לידי ביטוי במחזה ראליסטי שלמדת. בתשובתך כתוב על אחד הרכיבים האלה:

— עיצוב החלל על פי הוראות הבמה

— אפיון דמות

— קונפליקט

(12 נקודות)

9. תאטרון אפי

א. בחר בתמונת סיום ממחזה של ברכט שלמדת, ותאר אותה. (8 נקודות)

ב. הסבר כיצד התמונה שתיארת (בסעיף א) מבטאת:

— את ההשקפה הפוליטית-החברתית של ברכט

— את העמדה של ברכט בנוגע לתפקיד התאטרון.

(12 נקודות)

/המשך בעמוד 6/

10. תאטרון האבסורד

מרטין אסלין בספרו "תאטרון האבסורד" טוען שתאטרון האבסורד נטש בגלוי את החשיבה ההגיונית.

- א.** הצג את הרקע ההיסטורי להתפתחות תאטרון האבסורד, והסבר מדוע הוא הוביל את מחזאי האבסורד לנטוש את החשיבה ההגיונית. (12 נקודות)
- ב.** הדגם את חוסר ההיגיון המאפיין את תאטרון האבסורד, על פי רכיב דרמטי אחד במחזה אבסורד שלמדת. (8 נקודות)

11. התאטרון הפוסט-מודרני

המופיע הפוסט מודרני בוחן את מוסכמות התאטרון, שובר אותן ויוצר מוסכמות חדשות. בכך הוא מבקש לעורר שאלות בנוגע להנחות מקובלות בחברה ולהטיל בהן ספק.

- א.** בחר במופיע פוסט מודרני שצפית בו. הצג מוסכמה אחת שהמופיע בוחן, ותאר כיצד הוא שובר מוסכמה זו ויוצר מוסכמה חדשה. (14 נקודות)
- ב.** הסבר כיצד המוסכמה שכתבת עליה (בסעיף א) מעוררת שאלה בנוגע להנחה מקובלת בחברה ומטילה בה ספק. (6 נקודות)

/המשך בעמוד 7/

פרק רביעי — סוגיות חברתיות בדרמה הישראלית ובתאטרון הישראלי

(16 נקודות)

ענה על אחת מן השאלות 12-13.

שים לב: בפרק זה אפשר לענות על פי מחזה או הצגה.

12. מיתוס הצבר ושבירתו

- א. הסבר מהו מיתוס הצבר בחברה הישראלית. (6 נקודות)
- ב. הסבר והדגם את השבירה של מיתוס הצבר במחזה/הצגה מן המחזאות הישראלית. בתשובתך כתוב על שניים מן הרכיבים האלה: אפיון/עיצוב דמות, מבנה העלילה, הוראות במה, מיזנסצנה. (10 נקודות)

13. דמות האישה בתאטרון הישראלי

- היחס של דמויות הגברים אל דמויות הנשים בתאטרון הישראלי משקף לעתים את תפיסת היוצר בנוגע ליחס של החברה הישראלית כלפי נשים.
- א. בחר בדמות של אישה ממחזה/מהצגה במחזאות הישראלית, ותאר את היחס של אחת מדמויות הגברים אליה. בתשובתך כתוב על שניים מן הרכיבים האלה: פעולות (דרמטיות, בימתיות), קונפליקט, שיח, הוראות במה, מיזנסצנה. (10 נקודות)
 - ב. הסבר כיצד היחס של הגבר אל האישה (שכתבת עליו בסעיף א), משקף את היחס של החברה הישראלית כלפי נשים בתקופה שבה נכתב/עוסק המחזה או ההצגה. (6 נקודות)

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך